

Aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw J.M. van Bijsterveldt-Vliegthart
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Datum 19 juli 2010
Kenmerk SS/wb/2010.U0329
Betreft Slaag/zakregeling

Geachte mevrouw Van Bijsterveldt,

Op 25 juni ontvingen wij het bericht dat de Ministerraad heeft ingestemd met uw voorstel om het eindexamenbesluit in het voortgezet onderwijs met ingang van schooljaar 2011/2012 aan te scherpen. Via deze brief willen LAKS en VO-raad u wijzen op de mogelijk negatieve consequenties.

Onderdeel van de aanscherping is de eis dat alle leerlingen in het voortgezet onderwijs gemiddeld een voldoende moeten halen voor het Centraal Examen (CE). Als het gemiddelde cijfer lager uitvalt dan 5,5, is een leerling gezakt. Leerlingen in havo/vwo mogen ten hoogste één vijf als eindcijfer halen voor de basisvakken Nederlands, Engels en wiskunde. De VO-raad en LAKS hebben, samen met FORUM en Ouders & COO, in januari 2009 al bezwaar gemaakt tegen de voorgestelde aanscherping van het Eindexamenbesluit (zie gezamenlijke brief van 14 januari 2009). Deze bezwaren zijn ook in uw Algemeen Overleg met de Tweede Kamer op 22 januari 2010 uitgebreid aan bod gekomen. In kort bestek behelzen zij:

- De gevolgen van de maatregel voor het keuzegedrag van leerlingen. Leerlingen kunnen vakken/profielen/sectoren gaan vermijden, of kiezen voor een lager niveau dan wenselijk is. Dit keuzegedrag is zeer ongewenst en staat haaks op het speerpunt 'talentmaximalisatie' uit uw Kwaliteitsagenda en de VO-Investeringsagenda 2011-2015.
- De onevenredig zware gevolgen voor de groep zorgleerlingen met bijvoorbeeld dyslexie, of leerlingen die eenzijdig getalenteerd zijn; wij verwachten dat meer leerlingen gaan zakken.
- De mogelijke verschraling van het onderwijs: de kans is groot dat scholen de aandacht in hun lessen gaan beperken tot het examenprogramma, terwijl scholen ook de opdracht hebben hun leerlingen maatschappelijk breed te vormen.
- Verzwaring van exameneisen zou hand in hand moeten gaan met verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Het stellen van zwaardere eisen aan leerlingen met uitsluitend de opdracht 'harder te gaan studeren' is hiervoor niet afdoende.

Naast deze inhoudelijke bezwaren gelden ook nog steeds een aantal procedurele bezwaren:

- Er is geen draagvlak in het veld voor deze maatregel.
- Er is geen kwalitatieve onderbouwing voor deze maatregel.
- Het is een generieke maatregel voor een niet-generiek probleem.

Het wetgevingstraject is nu in een fase beland waarin het voorstel naar de Raad van State wordt gestuurd, waarna het aan de Tweede Kamer wordt voorgelegd voor behandeling. De politieke besluitvorming zal dus nog plaatsvinden, terwijl de maatregel al zou moeten gaan gelden voor alle leerlingen die in 2012 centraal examen doen.

Graag wijzen wij u in dit kader op de verwarring bij scholen en scholieren over de regelgeving rondom de sectorvakken. De verwarring kwam voort uit het feit dat scholen, vooruitlopend op het politieke besluit, al werd gevraagd te anticiperen op de wetswijziging. Indachtig deze ervaring vragen wij u met klem de invoeringsdatum pas vast te stellen op het moment dat de politieke besluitvorming is afgerond, en daarbij een redelijke invoeringstermijn te hanteren.

Want afgezien van de procesmatige kant van de zaak, vraagt het op kwalitatieve en verantwoorde wijze doorvoeren van de nieuwe slaag/zakregeling ook tijd. In de laatste jaren zijn diverse kwalitatieve verbeteracties in het voortgezet onderwijs ingezet, waaronder de kwaliteitsstandaard schoolexamens en verbeteracties op het gebied van rekenen en taal. Voor ons is het logisch als de effecten van deze ontwikkelingen ook worden meegenomen bij het beleid dat wordt gevoerd.

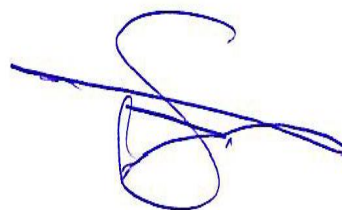
Scholen en leerlingen zijn van mening dat de kwaliteitsverbetering van de examens niet moet worden gezocht in een maatregel waarvan de mogelijke neveneffecten onvoldoende zijn onderzocht. Wij pleiten eerder voor maatregelen zoals aangegeven in het rapport 'Ruimte voor ieders talent', VO-investeringsagenda 2011-2015 (maart 2010). Mocht het politieke besluit toch vallen, dan vragen wij u de ingangsdatum met minimaal één jaar uit te stellen, zodat scholen de invoering op een verantwoorde, kwalitatieve wijze kunnen realiseren. Hierbij kan, als onderdeel van het flankerend beleid, onder andere gedacht worden aan de invoering van een extra herexamenmoment in augustus (3e tijdvak). Tot slot zou een pilot uitsluitsel kunnen geven over de onbedoelde neveneffecten van de nieuwe slaag/zakregeling, en de gevolgen voor het curriculum en het onderwijsproces.

Vanzelfsprekend zijn we te allen tijde bereid hierover verder met u van gedachten te wisselen.

Met vriendelijke groet,

Sjoerd Slagter
voorzitter VO-raad

Steven de Jong
voorzitter LAKS